

PBG
SW
LS
294

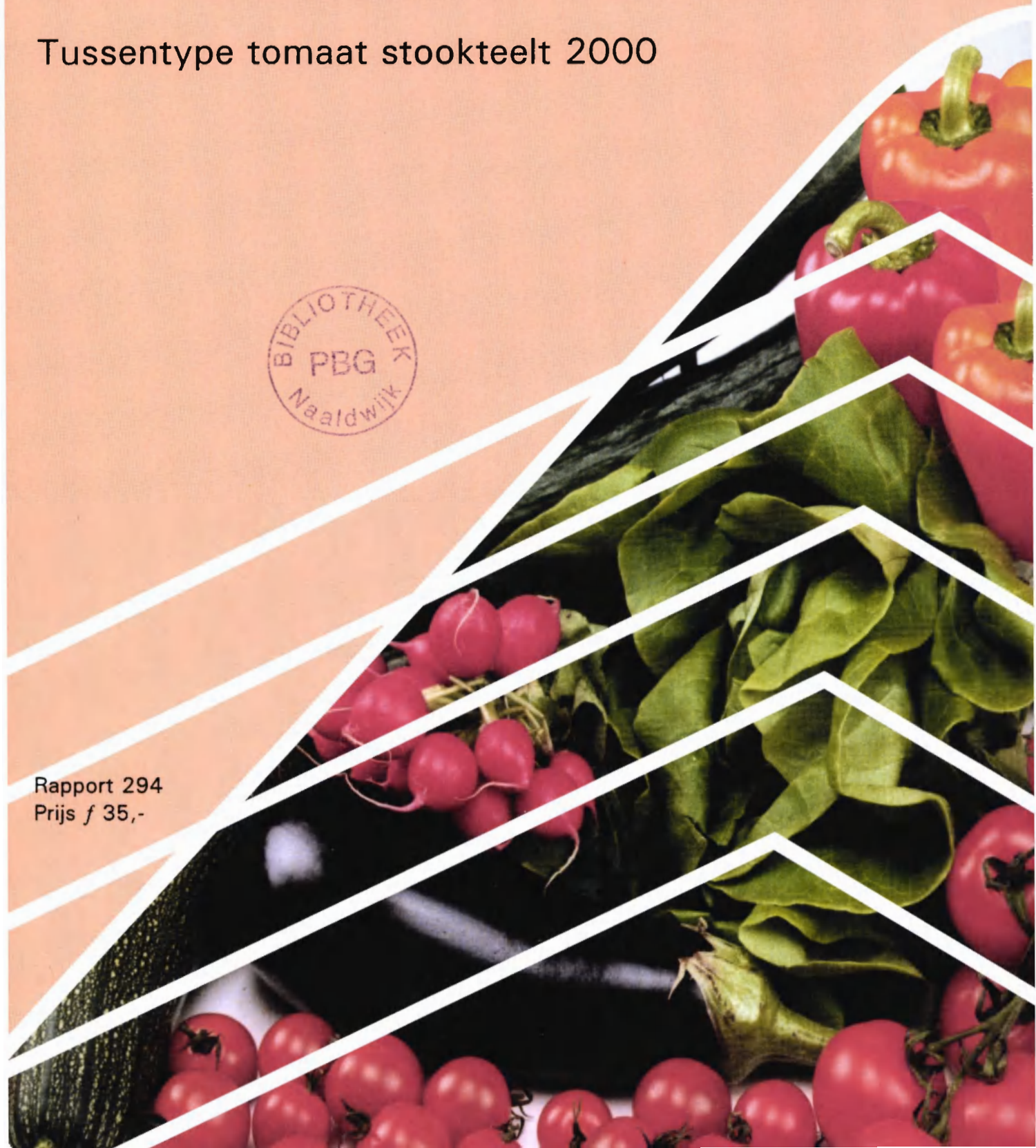
Proefstation voor Bloemisterij en Glasgroente
Research Station for Floriculture and Glasshouse Vegetables

GEBRUIKSWAARDEONDERZOEK

Tussentype tomaat stookteelt 2000

Rapport 294
Prijs f 35,-

COLOFON

© 2000 Proefstation voor Bloemisterij en Glasgroente

Niets uit deze opgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een automatisch gegevensbestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced and/or published in any form, photoprint, microfilm or by any other means without written permission from the publisher.

Het Proefstation voor Bloemisterij en Glasgroente stelt zich niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die kunnen ontstaan bij het gebruik van de gegevens in deze uitgave.

Financiering

Het Praktijkonderzoek Bloemisterij en Glasgroente wordt medegefinancierd door:

Productschap **Tuinbouw**

Productschap Tuinbouw
Postbus 280
2700 AG Zoetermeer
Tel. 079-3470707

**landbouw, natuurbeheer
en visserij**

Ministerie van Landbouw,
Natuurbeheer en Visserij
Postbus 20401
2500 EK Den Haag
Tel. 070-3786868

Aan het onderzoek 'gebruikswaarde-onderzoek' is verder een financiële bijdrage verleend door de NVZP middels inschrijfgelden voor de verschillende rassen.

Proefstation voor Bloemisterij en Glasgroente
Vestiging Naaldwijk
Postbus 8, 2670 AA Naaldwijk
Tel. 0174-636700, fax 0174-636835

ISSN 1385 - 3015

GEBRUIKSWAARDE-ONDERZOEK

Tussentype tomaat stookteelt 2000

Project 5061-6

P. Steenbergen
L. Hogendonk
E.C. Rijpsma
A.J.H. Berents

Naaldwijk, september 2000
Rapport 294
Prijs f 35,00

INHOUD

1.	INLEIDING	5
1.1	DOEL	5
1.2	PROGRAMMA GEBRUIKSWAARDEONDERZOEK GLASGROENTEN	5
1.3	SAMENSTELLING RASSENSERIES	5
1.4	OPZET ONDERZOEK	6
1.5	INDELING RAPPORT	7
2.	PROEFOPZET	8
2.1	PROEFGEGEVENS	8
2.2	OPGENOMEN RASSEN, RESISTENTIES EN HERKOMSTEN	9
3.	RESULTATEN	10
3.1	BEOORDELINGEN	10
3.1.1	Beoordelingen in cijfers – vroeg	11
3.1.2	Opmerkingen bij de beoordelingen – vroeg	15
3.1.3	Beoordelingen in cijfers – laat	16
3.1.4	Opmerkingen bij de beoordelingen – laat	20
3.1.5	Beoordelingen in cijfers van het gewas	21
3.1.6	Opmerkingen bij de beoordelingen van het gewas	22
3.2	PRODUCTIE	24
3.2.1	Productie rond 5.0 kg/m ²	24
3.2.2	Productie einde proef	26
3.2.3	Opmerkingen gemaakt tijdens oogst	29
3.3	OVERZICHT HOUDBAARHEIDSGEGEVENS	31
3.4	OVERZICHT LENGTEMETINGEN	35
3.5	OVERZICHT SMAAKPROEF	36
3.5.1	Gegevens smaakonderzoek	36
3.5.2	Opmerkingen gemaakt tijdens het smaakonderzoek	37
4.	PRODUCTIE GRAFISCH WEERGEGEVEN	39
5.	RASBESCHRIJVINGEN	41

1. INLEIDING

1.1 DOEL

Het gebruikswaardeonderzoek glasgroenten wil de teler steunen in de keuze van zijn rassen door het vergaren en presenteren van resultaten, verkregen uit objectief en betrouwbaar onderzoek dat in samenwerking met telers en veredelaars wordt uitgevoerd.

1.2 PROGRAMMA GEBRUIKSWAARDEONDERZOEK GLASGROENTEN

Het gebruikswaardeonderzoek glasgroenten vindt plaats in opdracht van telers, die via de gewascommissies van LTO Groeiservice hun onderzoekswensen kenbaar maken. Het onderzoek vindt jaarlijks plaats voor de gewassen; paprika (verschillende kleuren), tomaat (verschillende typen en teeltperioden), komkommer (verschillende teeltperioden), sla en radijs (beiden ook in verschillende teeltperioden). Daarnaast worden jaarlijks een of meerdere kleinere gewassen in het programma opgenomen. Gewassen als aubergine en courgette komen gemiddeld eens in de drie jaar aan bod, terwijl gewassen als andijvie en Chinese kool bijvoorbeeld ongeveer eens in de 5 jaar worden beproefd. Het gebruikswaardeonderzoek glasgroenten wordt sinds jaren uitgevoerd door het PBG te Naaldwijk.

Het programma wordt jaarlijks vastgesteld op basis van de onderzoekswensen vanuit de commissies, het rassenaanbod bij de veredelingsbedrijven en het door het Productschap Tuinbouw (PT) beschikbaar gestelde budget. De Begeleidingscommissie Gebruikswaardeonderzoek Glasgroenten (BGG) adviseert het PBG m.b.t. de inhoud en uitvoering van het gebruikswaardeonderzoek. In deze commissie zijn telers (namens LTO Groeiservice), de NVZP (Nederlandse Vereniging voor Zaaizaad en Plantgoed), de NVP (Nederlandse vereniging van Plantenkwekers), Naktuinbouw (Nederlandse Algemene Kwaliteitsdienst Tuinbouw), de DPA (Dutch Produce Association), het PT en het PBG vertegenwoordigd.

1.3 SAMENSTELLING RASSENSERIES

Nadat het programma voor het gebruikswaardeonderzoek is vastgesteld worden de veredelingsbedrijven aangeschreven met het verzoek rassen in te zenden voor de verschillende gewassen. Aan het eind van het voorafgaande teeltseizoen is in de beoordelingscommissies vastgelegd welke standaardrassen (bekende rassen als vergelijkingsras in het onderzoek) voor de verschillende teelten in de series worden opgenomen.

Elk veredelingsbedrijf ontvangt een aanmeldingsformulier waarop het standaardras wordt vermeld. Op dit formulier dienen de inzenders een aantal vragen m.b.t. de in te zenden rassen te beantwoorden, zodat vooraf een redelijk beeld van de inzendingen bestaat.

Als alle formulieren zijn ingezonden wordt bekeken of alle rassen aan de vooraf gestelde kwalificaties voldoen (een vleestomaat moet bijvoorbeeld een voldoende hoog vruchtgewicht hebben). In een enkel geval worden inzendingen op basis van de beschikbare informatie niet tot de serie toegelaten.

De series mogen niet groter zijn dan ongeveer 15 rassen, omdat de tuinders anders meer dan 30 proefvelden moeten bijhouden. Elk veredelingsbedrijf mag maximaal 2 rassen inzenden, zodat de series meestal binnen de perken blijven.

1.4 OPZET ONDERZOEK

Het onderzoek vindt plaats op gemiddeld 8 praktijkbedrijven per type of teeltperiode, waardoor de rassen onder representatieve omstandigheden worden getoetst. Om standplaatseffecten op de bedrijven zo veel mogelijk uit te sluiten, worden alle proeven tenminste in twee herhalingen opgezet. Door deze werkwijze wordt gegarandeerd dat de resultaten op een verantwoorde en betrouwbare manier worden verzameld.

In de proeven zijn het de proefnemers (telers) die de productiegegevens verzamelen op door het PBG beschikbaar gestelde oogstformulieren, waarbij de oogstfrequentie en de indeling van het product in kwaliteitsklassen op dezelfde manier gebeuren als op de bedrijven gangbaar is. Door excursiegroepen worden met regelmaat gewasbeoordelingen uitgevoerd, zodat een beeld ontstaat van de gewassenmerken zoals groeikracht en arbeidsvriendelijkheid.

Het PBG organiseert productbeoordelingen. Hiertoe wordt van verschillende bedrijven product gehaald en op het PBG tentoongesteld. Een beoordelingscommissie bestaande uit tuinders, veredelaars, voorlichters, afzetorganisaties en onderzoekers beoordeelt het product op verschillende gewasspecifieke uiterlijke kenmerken.

Op verschillende momenten in het seizoen wordt houdbaarheidsonderzoek uitgevoerd aan product afkomstig van verschillende proefbedrijven. Het houdbaarheidsonderzoek vindt plaats op het PBG in speciaal daarvoor ingerichte ruimten. In deze ruimten wordt het product onder geconditioneerde omstandigheden bewaard. Drie maal per week wordt er beoordeeld op verschillende productspecifieke kenmerken.

Voor tomaat en paprika geldt dat er een aantal malen per seizoen smaakonderzoek wordt uitgevoerd door een panel bestaande uit 35 personen.

Ruim voor het einde van het seizoen (voor de meeste gewassen in augustus) worden de proeven beëindigd om voor aanvang van het zaaiseizoen alle gegevens te kunnen verwerken en presenteren.

De gegevens worden door het PBG vastgelegd in een conceptrapport en een voorstel voor rasbeschrijvingen die als basis voor een publicatie dienen. Beide worden met de beoordelingscommissie besproken en eventueel gecorrigeerd. De rasbeschrijvingen worden vervolgens ter goedkeuring voorgelegd aan de deelnemende veredelingsbedrijven. Bij eventuele bezwaren wordt de commissie nogmaals geraadpleegd. Als de rasbeschrijvingen definitief zijn wordt er een artikel gepubliceerd in het vakblad. Veredelingsbedrijven hebben de mogelijkheid om hun

ras(sen) terug te trekken voor het Nederlandse handelsverkeer, zodat er over deze rassen geen publicatie volgt.

1.5 INDELING RAPPORT

In dit rapport vindt u de uitgewerkte resultaten van het gebruikswaardeonderzoek tomaat. In hoofdstuk 2 worden de opzet en de werkwijze van dit onderzoek toegelicht. In hoofdstuk 3 worden de resultaten van achtereenvolgens de product- en gewasbeoordelingen, de productiewaarnemingen, het houdbaarheidsonderzoek, de gewaslengtemetingen en het smaakonderzoek weergegeven. In hoofdstuk 4 wordt de productie grafisch weergegeven en in hoofdstuk 5 staan de rasbeschrijvingen zoals goedgekeurd en vermeld in de vakbladen.

2. PROEFOPZET

Voor de stookteelt van 1999/2000 werden negen nieuwe rassen op hun gebruikswaarde voor de praktijk getoetst. Aromata en Spranco werden als vergelijkingsras aan de serie toegevoegd. De proeven lagen in 2-voud op acht praktijkbedrijven.

2.1 PROEFGEGEVENS

Bedrijf	Afkor-ting	teelt-systeem	aantal planten per m2	zaai-datum	plant-datum	extra kop
Bedrijf 1	B1	conventioneel	2.5	06-12	14-01	1 per 4
Bedrijf 2	B2	V-systeem	2.5	17-11	13-12	1 per 3
Bedrijf 3	B3	V-systeem	2.5	05-11	01-12	geen
Bedrijf 4	B4	V-systeem	2.5	07-11	06-12	1 per 4
Bedrijf 5	B5	V-systeem	2.8	23-11	24-12	1 per 3
Bedrijf 6	B6	V-systeem	2.4	03-12	03-01	1 per 4
Bedrijf 7	B7	V-systeem	2.3	09-11	08-12	1 per 6
Bedrijf 8	B8	conventioneel	2.3	16-11	14-12	1 per 3

Bedrijf	datum 1° oogst	datum laatste oogst proef	aantal malen geoogst	Eigen ras	In proef toegevoegd ras
B1	04-04	18-08	51	Spranco	
B2	16-03	18-08	65	Aromata	
B3	09-03	17-08	54	Aromata	
B4	06-03	18-08	59	Aromata	
B5	15-03	11-08	51	Aromata	
B6	27-03	18-08	57	Aromata	
B7	07-03	18-08	63	Spranco	
B8	09-03	18-08	70	Spranco	Spranco op nieuwe matten

2.2 OPGENOMEN RASSEN, RESISTENTIES EN HERKOMSTEN

Code	Resistenties *	Ras	Herkomst
TTA	teruggetrokken door de inzender		
TTB	TmC ₅ VF ₂ FrWi	18234	Novartis
TTC	TmC ₅ VF ₂ FrWi	E 20.30750	Enza
TTD	TmC ₅ OiVF ₂ FrWi	DRW 5663	De Ruiter
TTE	TmC ₅ OiVF ₂ FrWi	DRW 6081	De Ruiter
TTF	teruggetrokken door de inzender		
TTG	TmC ₅ VF ₂ FrWi	74-31 RZ	Rijk Zwaan
TTH	teruggetrokken door de inzender		
TTJ	TmC ₅ VF ₂ FrWi	Cheers / BS 5633	Bruinsma
Vergelijkingsras:			
TTK	TmC ₅ VF ₂ FrWi	Aromata	Rijk Zwaan
TTL	TmC ₅ OiVF ₂ FrWi	Spranco	De Ruiter

* Tm = tomatemozaïkvirus, C₅ = Cladosporium A t/m E, V = Verticillium, F₁ = Fusarium 1, F₂ = Fusarium 1 en 2, Fr = Fusarium-voet- en -wortelrot, Wi = witkoppen.

3. RESULTATEN

3.1 BEOORDELINGEN

De beoordelingen zijn uitgevoerd door vertegenwoordigers van de deelnemende zaadbedrijven, de telers, de gewasonderzoeker van het Proefstation te Naaldwijk, de voorlichtingsdienst, medewerkers van The Greenery International en medewerkers van het gebruikswaardeonderzoek.

Bij de beoordelingen werden er cijfers gegeven voor de vruchteigenschappen:

- vorm
- kleur
- stevigheid
- uniformiteit
- gebruikswaarde

En voor de gewaseigenschappen:

- groeikracht
- gewasopbouw

De cijfers werden gemotiveerd door opmerkingen (zie 3.1.2, 3.1.4 en 3.1.6).

Toelichting bij de tabellen

Cijfers: vorm	4 = slecht	9 = zeer goed
kleur	4 = slecht	9 = zeer goed
stevigheid	4 = zacht	9 = zeer stevig
uniformiteit	4 = weinig uniform	9 = zeer uniform
gebruikswaarde	4 = slecht	9 = zeer goed
groeikracht	4 = weinig	9 = veel
gewasopbouw	4 = slecht	9 = zeer goed

gem. = gemiddelde

Om tot gemiddelden te komen zijn ontbrekende waarden met behulp van Genstat ingeschat.

Bij de beoordelingstabellen zijn de beoordelingen op datum gerangschikt. De toevoeging "c" aan de proefplaatsafkorting geeft aan dat de beoordeling door de commissie is uitgevoerd.

3.1.1 Beoordelingen in cijfers – vroeg

De beoordelingen vonden plaats op 28-03 bij B2, B3, B4, B5 en B8, op 04-04 bij B7, op 12-04 bij B6 en op 18-04 bij B1 en B5.

VORM

bedrijf ras	B2	B3	B4	B5	B8	B7	B6	B1c	B5c	Gem.
TTA	6.8	6.0	5.3	7.3	5.0	6.2	6.8	5.5	6.0	6.1
TTB	7.7	7.0	7.4	7.3	7.7	5.9	7.5	7.0	6.3	7.1
TTC	7.9	6.9	7.4	7.7	8.5	6.2	8.2	7.0	6.8	7.4
TTD	7.9	6.3	7.0	7.3	7.4	6.1	8.0	7.7	6.9	7.2
TTE	7.2	5.4	7.0	7.0	6.9	6.8	8.7	7.2	6.4	7.0
TTF	6.9	6.0	7.3	7.0	6.7	5.9	7.0	5.7	6.0	6.4
TTG	7.0	7.0	6.9	7.7	7.2	5.9	7.8	6.7	6.2	6.9
TTH	5.9	4.1	5.3	5.3	6.0	4.2	5.2	5.5	5.3	5.2
TTJ	6.8	5.7	6.4	8.0	6.8	5.7	6.5	6.4	6.0	6.4
TTK	7.2	5.7	5.7	8.0	7.1	6.2	6.3	5.7	5.8	6.4
TTL	7.2	5.3	6.1	8.0	7.9	6.2	7.5	7.0	6.6	6.9
Gem.	7.2	6.0	6.5	7.3	7.0	6.0	7.2	6.5	6.2	6.6

KLEUR

bedrijf ras	B2	B3	B4	B5	B8	B7	B6	B1c	B5c	Gem.
TTA	7.0	5.8	7.0	7.0	5.2	5.9	7.0	5.7	5.6	6.2
TTB	7.5	6.7	6.9	8.3	7.5	5.7	7.8	6.6	6.5	7.0
TTC	7.3	6.2	7.1	8.0	7.8	6.2	7.7	6.7	6.5	7.0
TTD	7.7	6.1	7.4	7.7	7.2	6.2	7.8	7.3	6.5	7.1
TTE	7.3	6.5	7.0	8.3	7.5	7.1	8.0	7.3	6.5	7.2
TTF	7.3	6.4	7.1	6.7	7.3	6.2	7.5	6.7	6.5	6.9
TTG	7.2	6.9	7.1	7.3	7.2	5.9	8.0	6.6	6.0	6.9
TTH	7.2	5.0	6.3	5.7	6.8	5.5	6.2	6.4	6.0	6.1
TTJ	7.3	6.3	7.0	8.3	7.5	5.9	7.2	6.7	6.2	6.9
TTK	7.3	6.2	6.6	7.7	7.5	5.7	6.5	5.9	6.1	6.5
TTL	7.3	6.0	6.7	7.0	7.7	6.4	7.7	7.2	6.4	6.9
Gem.	7.3	6.2	6.9	7.5	7.2	6.0	7.4	6.7	6.3	6.8

STEIVIGHEID

bedrijf	B2	B3	B4	B5	B8	B7	B6	B1c	B5c	Gem.
ras										
TTA	7.5	6.8	5.9	7.7	6.7	7.0	8.3	7.4	7.3	7.2
TTB	7.8	7.2	7.3	7.7	7.2	5.6	7.7	7.3	6.6	7.1
TTC	7.7	7.0	7.6	8.0	8.0	6.2	8.2	7.0	7.0	7.4
TTD	7.7	6.5	6.7	8.0	7.1	5.5	7.8	7.4	7.0	7.0
TTE	7.2	6.2	7.2	8.0	7.3	7.1	8.2	7.5	7.1	7.3
TTF	7.4	6.7	7.0	8.3	7.5	6.5	7.8	6.5	7.0	7.1
TTG	7.7	7.3	6.9	7.0	7.6	6.2	8.2	7.6	7.2	7.3
TTH	7.5	5.0	5.4	7.3	6.5	5.4	6.7	7.2	6.7	6.4
TTJ	7.2	6.5	6.6	6.3	7.0	5.3	7.5	7.0	6.7	6.7
TTK	7.3	6.6	6.0	7.7	7.1	5.9	7.3	6.7	6.5	6.8
TTL	7.1	6.2	6.1	8.0	7.8	7.0	7.7	7.3	6.8	7.1
Gem.	7.5	6.6	6.6	7.6	7.3	6.2	7.8	7.2	6.9	7.1

UNIFORMITEIT

bedrijf	B2	B3	B4	B5	B8	B7	B6	B1c	B5c	Gem.
ras										
TTA	6.8	6.7	5.1	8.0	6.3	6.5	6.8	5.2	6.2	6.4
TTB	6.3	6.7	7.1	7.3	7.2	5.9	7.5	6.8	5.7	6.7
TTC	7.6	6.2	7.4	7.7	7.8	6.7	7.7	7.0	7.0	7.2
TTD	7.3	7.0	7.1	7.0	6.8	6.1	7.7	7.1	7.2	7.0
TTE	7.2	7.0	6.8	8.0	7.7	7.2	8.0	7.2	6.7	7.3
TTF	6.7	6.7	7.4	8.0	7.2	5.5	7.3	5.3	6.3	6.6
TTG	6.9	7.0	7.3	7.3	7.7	5.7	7.3	6.7	6.7	6.9
TTH	7.2	6.0	5.6	6.0	7.0	5.3	6.5	6.3	5.9	6.2
TTJ	7.0	7.0	7.0	8.0	7.7	6.3	7.5	6.8	6.8	7.1
TTK	7.4	6.5	5.9	8.0	7.3	5.8	6.2	6.2	5.9	6.5
TTL	7.1	6.5	6.0	8.3	8.0	6.7	7.5	7.1	6.1	7.0
Gem.	7.0	6.7	6.6	7.6	7.3	6.2	7.3	6.5	6.4	6.8

GEBRUIKSWAARDE

bedrijf	B2	B3	B4	B5	B8	B7	B6	B1c	B5c	Gem.
ras										
TTA	6.8	4.7	*	*	*	6.6	*	5.4	5.9	5.9
TTB	6.7	6.7	*	*	*	5.3	*	7.0	6.0	6.4
TTC	7.6	7.0	*	*	*	5.9	*	6.8	6.7	6.8
TTD	7.2	6.0	*	*	*	5.6	*	7.4	6.9	6.6
TTE	7.1	5.5	*	*	*	7.1	*	7.3	6.7	6.8
TTF	6.2	5.2	*	*	*	5.6	*	5.1	6.3	5.7
TTG	7.0	7.0	*	*	*	5.7	*	6.8	6.4	6.6
TTH	7.0	2.2	*	*	*	5.1	*	5.8	5.2	5.1
TTJ	7.0	6.0	*	*	*	5.9	*	6.7	6.4	6.4
TTK	7.5	5.5	*	*	*	5.9	*	5.5	6.1	6.1
TTL	7.0	5.5	*	*	*	6.9	*	7.2	6.2	6.6
Gem.	7.0	5.6	*	*	*	6.0	*	6.5	6.3	6.3

GROEIKRACHT

bedrijf	B2	B3	B4	B5	B8	B7	B6	B1c	B5c	Gem.
ras										
TTA	6.7	6.2	*	*	*	*	7.8	*	*	6.9
TTB	6.7	6.3	*	*	*	*	7.0	*	*	6.7
TTC	7.6	7.6	*	*	*	*	8.5	*	*	7.9
TTD	8.3	7.2	*	*	*	*	7.5	*	*	7.7
TTE	7.5	7.2	*	*	*	*	8.2	*	*	7.6
TTF	7.2	6.6	*	*	*	*	6.3	*	*	6.7
TTG	6.6	7.3	*	*	*	*	6.8	*	*	6.9
TTH	7.7	7.6	*	*	*	*	8.9	*	*	8.1
TTJ	6.8	6.9	*	*	*	*	7.5	*	*	7.1
TTK	7.6	7.0	*	*	*	*	6.2	*	*	6.9
TTL	7.4	6.8	*	*	*	*	8.4	*	*	7.5
Gem.	7.3	7.0	*	*	*	*	7.6	*	*	7.3

GEWASOPBOUW

bedrijf ras	B2	B3	B4	B5	B8	B7	B6	B1c	B5c	Gem.
TTA	6.9	6.3	*	*	*	*	7.3	*	*	6.8
TTB	6.6	6.2	*	*	*	*	6.8	*	*	6.5
TTC	7.2	6.0	*	*	*	*	8.0	*	*	7.0
TTD	7.1	5.7	*	*	*	*	7.3	*	*	6.7
TTE	6.7	5.7	*	*	*	*	8.0	*	*	6.8
TTF	6.4	5.3	*	*	*	*	5.8	*	*	5.8
TTG	6.8	6.7	*	*	*	*	6.8	*	*	6.8
TTH	7.0	6.3	*	*	*	*	7.7	*	*	7.0
TTJ	7.2	6.5	*	*	*	*	7.5	*	*	7.1
TTK	7.5	6.8	*	*	*	*	6.2	*	*	6.8
TTL	7.0	6.2	*	*	*	*	7.7	*	*	7.0
Gem.	6.9	6.2	*	*	*	*	7.2	*	*	6.8

3.1.2 Opmerkingen bij de beoordelingen – vroeg

De opmerkingen die tijdens de vroege beoordelingen zijn gemaakt staan in onderstaande tabel.

Ras	Opmerkingen
TTA	bonken (8x), kort blad (2x), minder doorkleuring, te groen, rommelige trossen, kleine trossen, korte rommelige tros kort gelid, groeit van touw, werkt tros niet goed af
TTB	open gewas (4x), geaderd (2x), fijn, wat zwelscheuren, veel lengte, rekkerig, kniktros, groeit van touw, te schraal, rommelige plantopbouw, lange tros, smalle lange plant
TTC	goudspikkels (4x), scherpe trossteel, vol gewas (5x), lange trossen (2x), te dicht, veel holle vruchten ??, lange trossteel, kniktros, fors, zeer lang, lang geschakeld
TTD	goudspikkels (9x), zwelscheuren (3x), scherpe kroon, steel beschadiging, grof (3x), vozig, bladrandje (3x), vol gewas, botrytis, lang (2x), groeit van touw (3x), bladrandje (3x), lang gewas (2x), open gewas (2x)
TTE	goudspikkels (3x), krimpscheuren, roze, bladrandje (6x), lang, wat splijttros, veel lengte (3x)
TTF	veel lengte (8x), erg lang (2x), lang (2x), te fijn (3x), bonken (2x), scherpe trossteel, magnesiumgebrek, zeer lang open royale tros, lange tros (3x), zeer forse te lange tros
TTG	goudspikkels (5x), open gewas (4x), slecht gekleurd, scherpe steel, geaderd (2x), zeer lange open smalle plant, slappe tros, kort blad (2x), bladrandje, lange tros (2x), groeit van touw, veel miszetting, kop dun, te lang
TTH	vol gewas (4x), gemoot en plat, onregelmatig, grof blad, breed blad, te zwaar, korte tros, compact, sterk, te gemoot, plat en flets, te kort, kort
TTJ	goudspikkels (2x), goudspikkels onderkant (2x), glans, geaderd, zilvervlekken, kniktros, korte tros, groeit van touw, veel miszetting, vruchten kantig en flets, groei onvoldoende (2x), open gewas
TTK	bonkvruchten (2x), erg onregelmatige vrucht, veel lengte, kniktros, rommelige tros
TTL	goudspikkels (8x), geaderd, fijne vrucht (2x), te zwaar, trospunten, fijne vrucht (2x), bladrand (2x), te zwaar, groeit van touw af, wat vol, moeilijk draaien

3.1.3 Beoordelingen in cijfers – laat

Op 06-06 zijn de proeven beoordeeld van B3 en B8, op 07-06 van B2, op 08-06 van B2, B6 en B7, op 09-06 van B5, op 13-06 B1 en B7, op 19-07 van B3 en B8, op 14-08 van B2, op 15-08 van B3, en op 17-08 van B2 en B4.

VORM																	
bedrijf	B3-1	B8	B2-1	B2c-1	B6c	B7c	B5	B1	B7	B3c	B8c	B2-2	B3-2	B2c-2	B4c	Gem.	
ras																	
TTA	7.2	7.3	7.4	5.9	7.1	6.8	5.6	*	*	6.7	7.2	7.8	6.8	6.5	6.0	6.8	
TTB	7.7	7.7	7.5	7.1	7.2	6.8	6.7	*	*	7.0	7.2	7.8	7.7	7.0	7.2	7.3	
TTC	7.3	6.8	7.2	6.3	7.5	6.7	7.2	*	*	6.5	6.7	7.6	7.7	6.7	7.2	7.1	
TTD	7.0	7.2	7.2	6.6	7.3	6.8	6.1	*	*	6.5	7.2	7.7	7.0	6.3	7.2	6.9	
TTE	7.6	7.3	7.5	6.6	7.3	7.2	6.0	*	*	7.7	7.0	7.5	6.3	6.5	7.0	7.0	
TTF	7.2	7.1	6.7	6.4	6.8	6.2	5.7	*	*	7.0	7.0	6.7	5.8	6.6	6.7	6.6	
TTG	7.5	6.8	7.3	7.1	6.7	6.9	6.7	*	*	6.7	7.1	7.7	6.3	6.6	6.9	6.9	
TTH	6.4	6.9	6.9	5.6	5.2	5.7	5.8	*	*	6.0	6.5	7.3	4.8	6.7	6.8	6.2	
TTJ	7.2	7.6	7.2	6.7	7.3	6.8	6.3	*	*	7.2	7.0	7.6	7.5	6.8	7.2	7.1	
TTK	7.2	7.5	6.8	6.9	6.5	6.2	5.1	*	*	6.7	6.9	7.4	7.0	6.0	7.0	6.7	
TTL	6.7	7.5	7.0	6.7	7.2	7.2	6.7	*	*	7.2	7.0	7.2	7.2	6.9	7.2	7.1	
Gem.	7.2	7.2	7.2	6.5	7.0	6.7	6.2	*	*	6.8	7.0	7.5	6.8	6.6	7.0	6.9	

KLEUR																	
bedrijf	B3	B8	B2	B2c	B6c	B7c	B5	B1	B7	B3c	B8c	B2	B3	B2c	B4c	Gem.	
ras																	
TTA	5.6	7.2	6.5	5.7	6.7	5.9	3.4	*	*	5.1	6.2	*	5.0	6.2	6.7	5.8	
TTB	7.2	7.5	6.7	6.6	6.8	6.4	4.7	*	*	6.0	7.1	*	5.7	7.2	6.0	6.5	
TTC	7.5	6.8	7.0	6.4	7.3	6.4	7.3	*	*	6.3	7.0	*	8.0	6.7	7.0	7.0	
TTD	7.2	7.6	7.0	6.1	7.2	7.0	4.8	*	*	6.4	7.1	*	7.0	6.2	6.7	6.7	
TTE	6.8	7.1	7.2	7.1	7.2	6.9	6.7	*	*	7.3	6.7	*	6.6	6.9	6.4	6.9	
TTF	7.5	6.7	6.9	6.7	6.6	6.5	5.2	*	*	6.5	6.9	*	6.2	6.3	6.1	6.5	
TTG	7.0	6.9	7.0	6.3	6.3	5.5	4.5	*	*	5.8	6.7	*	6.1	6.3	5.2	6.1	
TTH	6.6	7.0	6.6	6.7	6.6	6.1	7.4	*	*	6.6	6.7	*	6.8	6.6	7.0	6.7	
TTJ	6.4	6.9	7.0	6.1	6.8	6.0	5.2	*	*	6.2	5.7	*	6.8	6.4	6.3	6.3	
TTK	6.6	7.5	6.6	6.3	7.0	6.0	6.3	*	*	5.9	6.0	*	6.7	6.7	6.2	6.5	
TTL	6.7	7.1	6.5	6.7	7.1	6.5	6.7	*	*	6.8	6.6	*	6.7	7.0	6.8	6.8	
Gem.	6.8	7.1	6.8	6.4	6.9	6.3	5.7	*	*	6.3	6.6	*	6.5	6.6	6.4	6.5	

STEIGHEID

bedrijf	B3	B8	B2	B2c	B6c	B7c	B5	B1	B7	B3c	B8c	B2	B3	B2c	B4c	Gem.
ras																
TTA	7.8	7.8	7.8	7.9	7.7	7.9	7.0	*	*	7.8	7.7	*	7.7	7.5	8.1	7.7
TTB	7.5	8.0	7.9	7.3	7.6	7.6	6.0	*	*	7.6	7.3	*	7.8	6.7	7.0	7.4
TTC	7.6	7.4	7.9	7.1	7.5	7.6	6.9	*	*	7.6	7.2	*	7.5	6.5	7.0	7.3
TTD	7.5	7.9	7.8	6.6	7.6	7.4	6.4	*	*	7.1	7.2	*	7.2	6.8	7.1	7.3
TTE	7.5	7.7	7.9	7.4	7.7	7.6	6.8	*	*	7.9	7.4	*	7.5	7.1	7.3	7.5
TF	7.5	7.5	7.5	7.1	7.7	7.9	6.9	*	*	7.3	7.3	*	7.5	7.1	7.2	7.4
TTG	8.1	7.8	7.6	7.1	7.7	7.8	7.1	*	*	7.8	7.5	*	7.6	7.6	7.8	7.6
TH	7.2	7.6	7.5	7.1	7.6	7.5	6.7	*	*	7.9	7.0	*	7.0	6.8	7.3	7.2
TTJ	7.2	7.6	7.7	6.9	7.5	7.8	6.8	*	*	7.0	7.2	*	7.1	6.7	7.0	7.2
TTK	7.2	7.8	7.7	7.1	7.3	7.6	6.2	*	*	7.2	7.0	*	7.3	6.3	7.0	7.1
TTL	7.1	7.9	7.5	7.4	7.7	7.3	7.0	*	*	7.5	7.5	*	7.0	7.0	7.3	7.4
Gem.	7.5	7.7	7.7	7.2	7.6	7.6	6.7	*	*	7.4	7.3	*	7.4	6.9	7.3	7.4

UNIFORMITEIT

bedrijf	B3	B8	B2	B2c	B6c	B7c	B5	B1	B7	B3c	B8c	B2	B3	B2c	B4c	Gem.
ras																
TTA	7.5	7.1	7.0	6.0	7.1	7.1	5.2	*	*	6.7	7.0	7.0	6.6	6.2	6.9	6.8
TTB	7.1	7.2	7.2	6.9	7.1	7.2	6.1	*	*	6.1	6.6	6.3	6.6	6.0	6.7	6.7
TTC	7.2	5.6	6.8	5.6	7.3	6.6	6.3	*	*	7.0	6.7	5.8	7.5	6.1	6.7	6.6
TTD	6.7	6.0	7.1	5.9	7.2	6.7	6.0	*	*	7.0	7.5	7.2	5.1	6.0	7.0	6.6
TTE	7.2	6.6	7.2	6.0	7.0	7.1	5.4	*	*	7.7	6.5	6.5	5.7	6.9	7.0	6.7
TF	6.5	6.5	6.2	5.7	6.3	6.6	4.8	*	*	6.2	6.0	5.5	5.7	5.7	6.2	6.0
TTG	7.5	6.5	7.2	6.9	7.1	6.8	5.7	*	*	7.0	6.2	7.3	6.6	6.3	7.4	6.8
TH	7.0	6.8	6.7	6.3	6.6	6.3	6.0	*	*	6.5	6.8	7.7	4.8	6.2	7.3	6.6
TTJ	7.5	7.1	7.2	7.0	7.5	6.9	6.3	*	*	7.1	6.7	7.3	6.3	6.6	7.3	7.0
TTK	7.7	7.3	7.0	7.3	6.7	6.5	5.0	*	*	6.9	6.3	6.5	6.5	6.0	6.8	6.6
TTL	6.2	6.2	6.4	5.9	7.0	6.9	6.8	*	*	6.2	6.6	7.0	4.7	6.4	7.0	6.4
Gem.	7.1	6.6	6.9	6.3	7.0	6.8	5.8	*	*	6.8	6.6	6.7	6.0	6.2	6.9	6.6

GEBRUIKSWAARDE

bedrijf	B3	B8	B2	B2c	B6c	B7c	B5	B1	B7	B3c	B8c	B2	B3	B2c	B4c	Gem.
ras																
TTA	6.6	*	6.8	5.9	6.8	6.3	*	*	*	5.9	6.5	7.0	6.2	6.2	6.2	6.4
TTB	6.5	*	7.3	6.6	7.1	6.8	*	*	*	6.1	6.7	6.2	6.0	6.4	6.1	6.5
TTc	6.6	*	7.2	5.9	7.7	6.6	*	*	*	6.6	6.5	6.2	7.0	6.1	6.6	6.7
TTD	6.8	*	7.5	6.1	7.5	6.7	*	*	*	6.4	7.0	6.8	5.7	5.8	6.7	6.7
TTE	6.6	*	7.3	6.7	7.1	6.9	*	*	*	7.4	6.3	6.3	4.5	6.7	6.5	6.6
TTF	5.0	*	6.7	5.9	6.6	6.4	*	*	*	6.1	6.0	4.8	4.7	6.0	5.6	5.8
TTG	5.9	*	7.3	6.7	6.5	6.1	*	*	*	6.2	6.2	7.0	5.7	6.4	5.9	6.3
TTH	7.0	*	7.7	6.1	5.7	5.9	*	*	*	6.0	6.6	7.5	4.5	6.1	6.8	6.4
TTJ	6.4	*	7.3	6.4	7.1	6.4	*	*	*	6.7	6.3	7.8	6.0	6.3	6.2	6.7
TTK	7.1	*	7.3	6.7	7.0	6.0	*	*	*	6.2	6.2	6.1	5.2	5.8	6.3	6.3
TTL	6.6	*	7.0	6.3	7.1	6.8	*	*	*	6.7	6.5	6.5	4.7	6.7	6.7	6.5
Gem.	6.5	*	7.2	6.3	6.9	6.4	*	*	*	6.4	6.4	6.6	5.5	6.2	6.3	6.4

GROEIKRACHT

bedrijf	B3-1	B2-1	B1	B7	B2-2	B3-2	Gem.
ras							
TTA	7.2	7.0	6.8	7.1	7.2	7.0	7.1
TTB	6.2	7.5	4.8	5.8	6.7	6.5	6.3
TTc	7.3	7.9	6.7	7.0	7.6	6.5	7.2
TTD	6.7	7.8	5.7	6.5	8.8	7.0	7.1
TTE	7.4	7.5	6.5	7.1	7.2	6.0	7.0
TTF	5.0	6.7	4.5	5.6	4.6	5.7	5.4
TTG	5.5	6.8	5.1	4.7	6.7	5.5	5.7
TTH	7.7	8.1	6.8	6.7	8.8	6.7	7.5
TTJ	7.2	7.3	7.3	6.6	7.8	8.3	7.4
TTK	7.2	7.3	6.4	6.8	6.8	6.7	6.9
TTL	7.5	7.5	7.3	7.1	8.1	7.5	7.5
Gem.	6.8	7.4	6.2	6.5	7.3	6.7	6.8

GEWASOPBOUW

bedrijf	B3-1	B2-1	B1	B7	B2-2	B3-2	Gem.
ras							
TTA	6.7	7.1	6.4	6.8	7.1	7.2	6.9
TTB	6.7	7.3	5.4	6.2	6.2	6.0	6.3
TTc	6.7	7.6	6.3	6.6	6.1	6.5	6.6
TTD	6.7	7.5	6.4	6.1	7.7	7.0	6.9
TTE	6.8	7.3	6.7	7.0	6.3	5.5	6.6
TTF	4.4	6.7	5.1	5.2	5.0	5.0	5.2
TTG	5.5	7.2	6.5	5.0	7.2	5.7	6.2
TTH	6.7	7.7	6.8	6.0	7.6	7.0	7.0
TTJ	6.9	7.6	7.4	6.2	7.7	7.2	7.2
TTK	7.2	7.8	6.6	7.0	6.6	7.0	7.0
TTL	7.0	7.6	6.9	7.2	7.0	7.2	7.2
Gem.	6.5	7.4	6.4	6.3	6.8	6.5	6.6

GEWASINDRUK

PLANT UNIFORMITEIT						
bedrijf	B3-1	B2-1	B1	B7	B2-2	B3-2
ras						
TTA	*	*	7.0	6.6	*	*
TTB	*	*	5.1	6.1	*	*
TTT	*	*	6.6	6.6	*	*
TTD	*	*	5.5	6.2	*	*
TTE	*	*	6.7	7.0	*	*
TTF	*	*	4.5	4.7	*	*
TTG	*	*	5.8	4.8	*	*
TTT	*	*	6.9	5.5	*	*
TTJ	*	*	7.0	6.0	*	*
TTK	*	*	6.3	7.1	*	*
TTL	*	*	6.7	7.1	*	*
Gem.	*	*	6.2	6.2	*	*

Gem. 6.2

PLANT UNIFORMITEIT

bedrijf	B3-1	B2-1	B1	B7	B2-2	B3-2
ras						
TTA	*	*	6.7	6.6	*	*
TTB	*	*	5.5	6.3	*	*
TTT	*	*	6.5	7.0	*	*
TTD	*	*	6.2	6.0	*	*
TTE	*	*	7.1	6.2	*	*
TTF	*	*	5.5	6.0	*	*
TTG	*	*	6.2	4.8	*	*
TTT	*	*	6.2	5.2	*	*
TTJ	*	*	7.3	5.5	*	*
TTK	*	*	6.9	7.0	*	*
TTL	*	*	7.1	6.7	*	*
Gem.	*	*	6.5	6.1	*	*

Gem. 6.3

3.1.4 Opmerkingen bij de beoordelingen – laat

In onderstaande tabel staan de opmerkingen die gemaakt zijn tijdens de late beoordelingen.

Ras	Opmerkingen
TTA	bont (13x), wankleurig (9x), zwelscheurtjes (3x), groen glanzend, punttomaat, groen (2x), glans, goudspikkels, fijn, donkere vrucht, meeldauw (2x), kantig, grof, iets rib (2x), kleurt niet uniform door, verdroogde kronen, dof
TTB	bont (10x), lange steeltjes (2x), puntvrucht (2x), scherpe kroon, kantig, kniktrossen, mooie tomaat, bleek (2x), goudspikkels (2x), fijn, mager, meeldauw (2x), kroon rechtop, diverse sorteringen
TTC	Oranje, slechte punttomaat, dorre kronen (4x), zwakken kroon, oranje, gedrongen, dunne kop, goudspikkels (3x), bont, kantig, puntig, grijs (2x), fijn (4x), zetting, spleetkop, meeldauw (2x)
TTD	goudspikkels (8x), oranje (5x), dorre kronen (4x), bleek, geaderd bleek, vlekkelig, kantig, scheve vrucht, fijn (2x), chimaere, zwelscheurtjes, botrytis, grijs (3x), dof (2x), pigment
TTE	bleek (4x), rozig (2x), groen, zwelscheurtjes (3x), kantig, fijn, bonken en puntjes, goed, rommelig, grijs (2x), normaal, dorre kronen, goudspikkels, kantig
TTF	fijn (25x), fijne vruchten (2x), bonken (3x), puntvruchten, plat gemoot, te lang, donkere kleur, plat, bont (5x), geaderd, goudspikkels (2x), vlekkelig, helemaal niks (2x), veel meeldauw (2x)
TTG	Bont (19x), licht wankleurig (2x), wankleurig, trage doorkleuring, dun kop, zwelscheurtjes (3x), grijs, mooi, goudspikkels (4x), generatief, graterig (2x), puntig,
TTH	Grote vruchten (8x), rib (2x), plat (4x), bont (5x), kleurt niet uniform door, plat gemoot (4x), bonkig, knopen, kantig (4x), gemoot (3x), goudspikkels (3x), neusret, mooi, meeldauw (2x), zwelscheurtjes
TTJ	Bont (13x), wankleurig (7x), goudspikkels (2x), zwelscheurtjes, meeldauw (2x), bleek
TTK	bont (16x), zwelscheurtjes (5x), goudspikkels (3x), kantig, bonk (3x), bleek, ongelijk, groeit van het touw, grijs, goudspikkels (3x), iets meeldauw, meeldauw, kort, dof (2x), verdroogde kronen,
TTL	goudspikkels (7x), bleek geaderd, slechte punttomaat (2x), oranje, bont, bleek (5x), gelig, roze (5x), klein, fijn (6x), bonken, zwelscheurtjes (2x), puntjes (2x), geaderd, chimaere, grijs,

3.1.5 Beoordelingen in cijfers van het gewas

De proefnemers hebben het gewas voor 1 juni 11 maal beoordeeld. Hierbij werd geturft of het gewas van de draad af groeide, en of er dubbele trossen voorkwamen.

Ras	Gewasindruk	Groeit van de draad af	Dubbele trossen
TTA	6.6	3	4
TTB	6.8	6	
TTC	7.0	7	1
TTD	6.7	7	1
TTE	7.6	5	2
TF	5.9		2
TTG	6.7	3	
TH	6.8	4	4
TTJ	7.2	3	
TTK	7.0	3	1
TTL	7.3	6	3
Lsd 5%	0.5		

De proefnemers hebben het gewas tussen 1 juni en 6 augustus 7 maal beoordeeld. Hierbij werd geturft of het gewas van de draad af groeide, en of er dubbele trossen voorkwamen. Vijf proefnemers hebben begin augustus waargenomen of planten dood waren gegaan door Botrytis, of hierdoor aangetast waren.

Ras	Gewasindruk	Groeit van de draad af	Dubbele trossen	Botrytis planten dood	Botrytis planten aangetast
TTA	6.8	4		2	4
TTB	6.7			3	4
TTC	6.9		3	4	1
TTD	7.1	3	2	3	1
TTE	7.4	3	1	1	3
TF	5.6			4	3
TTG	6.1			3	1
TH	7.0	2	4	7	4
TTJ	7.1			2	2
TTK	7.3		1	1	2
TTL	7.5	2	2	3	2
Lsd 5%	0.5				

3.1.6 Opmerkingen bij de beoordelingen van het gewas

Beoordelingen voor 1 juni

Ras	Opmerkingen
TTA	minder sterk gewas (4x), sterk (2x), open gewas (2x), goed (2x), kort (2x), korte tros (2x), vreemd blad, lang blad, zwakke tros, licht, te zwaar, compact mooie opbouw, harde kleur, Mg-gebrek, onregelmatige trosopbouw, slechte trossaanleg, last van tussendieven, veel gewaswerk, dubbele koppen, redelijk
TTB	dun (4x), zwak (4x), open gewas (2x), redelijk (2x), zwakke kop (3x), sterke kop, lang (3x), minder temperatuur, vruchten rond, mooi, regelmaat, open in de kop
TTC	sterke groei (3x), gevlekt blad (2x), goed (2x), ronde vruchten (2x), puntvruchten (2x), dun, zwak, vol gewas, wat zwaar, sterk, bonkjes, lang, licht, gevlekt, grof, mooie regelmaat, mooi
TTD	lang (11x), sterk (4x), goed (2x), traag, grote tros, gekleurde, gerekt, snel, zwaar gewas, regelmaat, korte tros, onregelmatige zetting, trospunt matig, onregelmatige trosvorm, goede kleur, makkelijk gewas
TTE	goed (4x), mooie opbouw (4x), sterk (3x), open gewas (2x), meer lengte, zwakke tros, mooie kleur, dubbele koppen, lang, veel bladrandjes, botrytis gevoelig, mooi
TTF	lang (10), open (4x), dun (3x), Mg-gebrek (2x), dunne kop (2x), kort blad (2x), te zwak (2x), grote trossen (2x), snel, sterk, neusröt, groeikracht ??, onvoldoende groeikracht, generatief, zwakke bladkleur, punttrossen
TTG	dun (7x), goed (3x), zwak (2x), zwakke kop (2x), goed in balans, lang, generatief, goed van kleur, open gewas, gebrek, mooie vruchten, vruchten grof, gemakkelijk een tussendief, trospunt kan beter, goede bladkleur, sterke trossen, redelijk
TTH	kort (4x), vol (3x), sterk (4x), zwaar (2x), stevig, vegetatief, goede afwerking, slechte tomaten, punttros, bladrandjes, botrytis gevoelig, zwaar generatief, grof, vruchten niet rond
TTJ	goed (3x), zwakke plant (2x), goed in balans (2x), grote trossen (2x), redelijk (2x), lichter van kleur, minder snel, wat zwaar, zwakke kop, licht, Mg-gebrek, goede kop, grove vrucht, lang, tussendieven, gevlekt blad, kort, sterk
TTK	goed (5x), sterk (2x), open, smal, licht van kleur, Mg-gebrek, regelmatige opbouw, vol gewas, vruchten matig, redelijk lang, slechtere zetting, onregelmatige trosopbouw, goede kop, goede bladkleur
TTL	sterke plant (5x), botrytis gevoelig (2x), fijne vrucht (2x), open gewas, stevig, snel, mooi, goed, sterke kop, goede opbouw, trospunt matig, rommelig trosmodel, regelmaat, sterke kop, goede groene bladkleur

Beoordelingen na 1 juni

Ras	Opmerkingen
TTA	dun (2x), tomaat donker (3x), kort (2x), kop minder sterk (2x), iel, redelijk
TTB	kop iel (3x), lange tros, (2x), lang (2x), open gewas
TTC	wat zwaar gewas (2x), redelijk, sterk, mooie gewasopbouw, tomaten wat fijn, goed, moet generatief geteeld worden
TTD	goed (4x), sterk (4x), dun, mooi grof, lang, redelijk
TTE	goed (2x), sterk (2x), mooi open gewas (2x), sterke kop, zetting matig, kort
TTF	lang (6x), schraal (2x), zwak gewas (2x), redelijk, te fijn, chlorose, dun, zetting ±
TTG	goed (4x), zwak gewas (2x), open gewas, mooi, schrale kop, schraal gewas, slank
TTH	grof (2x), kort (2x), sterk (2x), goed (2x), redelijk, goed, verschil in groei tussen de planten, vol gewas
TTJ	kort (3x), goed (2x), dun, mooie tros, grof, redelijk, regelmatig gewas, zwak gewas
TTK	regelmatige groei, open gewas, goed, redelijk
TTL	sterk (2x), redelijk (2x), goed, iets vol gewas

3.2 PRODUCTIE

Op de acht proefplaatsen werd de productie in kg/m² bepaald en het gemiddeld vruchtgewicht werd berekend. Ook werd het aantal binnenlandse vruchten geteld en het percentage van het totale aantal (klasse I en klasse II) berekend. Vruchten met neusrot zijn apart genoteerd.

3.2.1 Productie rond 5.0 kg/m²

AANTAL KLASSE 1 VRUCHTEN / M2									
bedrijf	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	Gem.
ras									
TTA	39.2	46.8	60.0	41.8	50.6	28.9	59.6	57.5	48.0
TTB	35.7	38.1	51.2	45.8	45.2	32.5	53.0	57.7	44.9
TTC	47.8	50.2	60.7	57.7	43.0	45.7	66.7	57.6	53.7
TTD	52.4	50.4	68.0	57.5	45.2	51.6	68.3	57.9	56.4
TTE	44.2	51.7	60.7	55.9	52.1	47.2	50.9	56.6	52.4
TF	57.1	60.3	68.0	69.6	71.2	53.9	78.4	80.4	67.1
TTG	50.7	50.5	57.7	59.2	47.9	49.6	62.4	62.3	55.0
TH	42.0	32.3	41.6	51.7	35.6	35.9	51.7	55.2	39.5
TTJ	44.3	41.6	54.2	48.2	35.5	40.7	66.7	65.0	49.5
TTK	48.8	51.9	62.7	56.4	59.7	45.5	69.2	58.7	56.6
TTL	53.5	56.2	61.1	64.1	49.4	45.8	62.9	60.6	56.7
Gem.	46.9	48.2	56.0	55.3	47.6	43.4	62.7	60.9	52.6

GEWICHT KLASSE 1 KG / M2									
bedrijf	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	Gem.
ras									
TTA	3.83	4.83	4.89	4.25	4.86	3.50	4.46	4.48	4.39
TTB	3.33	4.08	4.38	4.28	4.18	3.60	4.02	4.58	4.05
TTC	4.83	5.67	5.33	5.36	4.72	5.04	5.29	4.76	5.13
TTD	5.74	5.79	6.11	5.47	5.27	5.58	5.70	5.28	5.62
TTE	4.82	5.37	5.12	5.02	5.42	5.18	4.29	4.90	5.02
TF	4.89	5.80	5.25	5.59	6.19	5.05	4.79	5.74	5.38
TTG	5.17	5.55	5.23	5.54	5.13	5.48	4.63	5.11	5.23
TH	4.45	3.67	4.13	5.05	3.84	4.60	4.19	4.82	3.97
TTJ	4.69	4.61	4.52	4.97	3.90	4.41	4.97	5.22	4.66
TTK	4.77	5.90	5.53	5.53	5.81	5.01	5.16	4.74	5.31
TTL	5.02	4.97	4.54	5.13	4.19	4.63	4.58	4.61	4.71
Gem.	4.69	5.11	4.73	5.11	4.80	4.74	4.74	4.93	4.86

GEMIDDELD VRUCHTGEWICHT (GRAM)

bedrijf	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	Gem.
ras									
TTA	98	103	82	102	96	121	75	78	94
TTB	93	107	86	94	92	111	76	79	92
TTC	101	113	88	93	110	110	79	83	97
TTD	109	115	90	95	117	110	83	91	101
TTE	109	104	84	90	104	110	84	87	97
TTF	86	96	77	80	87	94	61	71	82
TTG	102	110	91	94	107	111	74	82	97
TTH	106	114	99	98	108	128	81	87	103
TTJ	106	111	83	103	110	109	75	80	97
TTK	98	114	88	98	97	110	74	81	95
TTL	94	88	74	80	85	101	73	76	84
Gem.	100	107	86	93	102	111	76	81	94

% KLASSE 2 VRUCHTEN

bedrijf	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	Gem.
ras									
TTA	2.0	0.0	0.3	8.9	2.0	0.0	0.0	0.0	1.7
TTB	0.0	0.0	2.9	0.5	4.5	0.0	0.0	0.0	1.0
TTC	0.0	0.0	0.0	0.2	1.6	0.0	0.1	0.0	0.2
TTD	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	0.0	0.0	0.0	0.1
TTE	0.0	0.0	0.0	0.8	0.6	0.0	0.0	0.0	0.2
TTF	0.6	0.0	0.2	0.1	0.3	0.0	0.0	0.0	0.2
TTG	0.2	0.0	0.0	0.2	1.1	0.0	0.0	0.0	0.2
TTH	0.0	11.4	75.2	7.2	1.6	0.0	0.2	0.0	11.9
TTJ	0.0	0.2	0.0	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
TTK	0.0	0.0	0.3	0.0	1.1	0.0	0.1	0.0	0.2
TTL	0.0	0.0	0.0	0.8	2.0	0.0	0.0	0.0	0.3
Gem.	0.3	1.1	7.2	1.7	1.4	0.0	0.0	0.0	1.5

3.2.2 Productie einde proef

AANTAL KLASSE 1 VRUCHTEN / m²

bedrijf	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	Gem.
ras									
TTA	358.0	370.5	342.6	305.3	364.3	337.8	411.9	402.8	361.7
TTB	345.6	371.0	335.4	386.5	342.1	351.7	429.3	362.1	365.5
TTC	392.7	439.6	373.3	400.3	353.8	388.6	434.5	403.1	398.2
TTD	370.8	412.3	362.4	385.8	356.7	376.9	420.3	410.4	386.9
TTE	373.2	427.1	353.2	415.6	368.9	373.3	432.1	428.5	396.5
TTF	425.0	477.1	402.7	443.0	436.3	427.0	489.5	486.4	448.0
TTG	418.3	430.0	376.4	412.0	368.2	374.9	416.4	403.0	399.9
TTH	357.7	360.7	265.0	377.7	307.5	346.4	349.5	364.4	341.1
TTJ	396.5	402.2	353.4	393.1	357.6	356.1	414.3	403.7	384.6
TTK	387.6	415.9	355.1	403.0	370.0	347.5	421.6	372.0	384.1
TTL	432.2	454.9	369.0	444.1	390.9	385.7	464.6	440.8	422.8
Gem.	387.1	414.7	353.5	396.9	361.7	369.6	425.8	407.0	389.9

GEWICHT KLASSE 1 KG / M2

bedrijf	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	Gem.
ras									
TTA	33.07	33.96	33.48	34.66	34.97	32.80	39.86	34.70	34.69
TTB	28.78	35.14	32.57	38.99	32.94	34.61	40.33	31.03	34.30
TTC	35.75	42.28	38.42	40.25	35.44	37.83	38.92	35.61	38.06
TTD	36.61	43.19	37.16	39.68	37.36	37.81	42.51	38.02	39.04
TTE	35.78	42.64	36.03	42.94	38.00	37.25	44.09	38.46	39.40
TTF	30.55	37.83	33.61	36.84	36.39	34.57	36.89	33.49	34.91
TTG	36.92	40.99	37.81	40.95	36.69	36.12	39.56	34.03	37.88
TTH	37.53	38.99	31.43	43.08	32.78	39.67	37.94	36.37	37.22
TTJ	37.39	39.76	35.19	41.88	36.07	35.86	41.03	35.96	37.89
TTK	35.25	40.36	36.15	40.66	35.82	35.26	41.06	33.29	37.23
TTL	38.36	37.72	33.30	40.66	33.92	36.20	41.71	35.89	37.22
Gem.	35.09	39.35	35.01	40.05	35.45	36.18	40.35	35.17	37.08

GEMIDDELD VRUCHTGEWICHT (GRAM)

bedrijf	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	Gem.
ras									
TTA	92	92	98	114	96	97	97	86	96
TTB	83	95	97	101	96	98	94	86	94
TTC	91	96	103	101	100	97	90	88	96
TTD	99	105	103	103	105	100	101	93	101
TTE	96	100	102	103	103	100	102	90	99
TF	72	79	83	83	83	84	75	69	78
TTG	88	95	101	99	100	96	95	84	95
TH	105	108	119	114	107	115	109	100	109
TTJ	94	99	100	106	101	101	99	89	99
TTK	91	97	102	101	97	101	97	90	97
TTL	89	83	90	92	87	94	90	81	88
Gem.	91	95	100	102	98	98	95	87	96

% KLASSE 2 VRUCHTEN

bedrijf	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	Gem.
ras									
TTA	0.3	0.2	0.5	3.4	1.2	0.0	0.6	0.0	0.8
TTB	0.0	0.0	0.4	0.1	4.8	0.0	1.7	0.0	0.9
TTC	0.1	0.1	0.4	0.1	4.0	0.0	4.0	0.0	1.1
TTD	0.0	0.1	1.1	0.2	1.9	0.0	1.6	0.0	0.6
TTE	0.0	0.0	1.2	0.3	2.5	0.0	0.5	0.0	0.6
TF	0.1	0.1	0.4	0.1	1.6	0.0	5.9	0.0	1.1
TTG	0.1	0.0	0.2	0.1	2.2	0.0	1.4	0.0	0.5
TH	0.1	1.2	14.4	2.2	3.2	0.0	1.7	0.0	2.8
TTJ	0.1	0.0	0.1	0.3	2.1	0.0	1.3	0.0	0.5
TTK	0.3	0.0	0.8	0.0	1.8	0.0	1.0	0.0	0.5
TTL	0.0	0.0	0.6	0.3	2.6	0.0	0.6	0.0	0.5
Gem.	0.1	0.1	1.8	0.6	2.6	0.0	1.8	0.0	0.9

% NEUSROTVRUCHTEN

bedrijf	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	Gem.
ras									
TTA	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
TTB	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
TTC	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
TTD	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
TTE	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
TTF	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0
TTG	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
TTH	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0
TTJ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
TTK	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
TTL	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Gem.	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

3.2.3 Opmerkingen gemaakt tijdens oogst

Opmerkingen die tijdens de oogst zijn gemaakt door de proefnemers.

Ras	Opmerkingen
TTA	bont (19x), plat (8x), vlekkelig (4x), puntvrucht (3x), bonkvrucht (2x), slechte kwaliteit (2x), hol (2x), grijs (2x), glanzende tomaten (2x), mooie glans, dieprood, niet mooi van kleur, donker groene vruchten, vlezig, goudspikkels, 2 planten weg (28/3 en 10/8)
TTB	puntvruchten (4x), bonkig (2x), mooie tomaat, stevig, zwelscheuren, gevlamd, tros afgescheurd, 1 plant weg (18/7)
TTC	bonkvrucht (8x), puntvrucht (7x), mooi rond, prima, goudspikkels
TTD	bonkvrucht (5x), grof (5x), puntvrucht (3x), grijs (2x), af en toe dubbele B, mooi, mooi rond, lang gewas, bolblad, plukt lastig, tomaten op de grond, zwelscheurtjes, iets goudspikkels, 1 plant kop eruit, 2 planten weg (28/3, 12/6)
TTE	grijs (3x), zwelscheurtjes (2x), iets goudspikkels (2x), mooi, mooie doorkleuring, mooie vorm, bonkvrucht, puntvrucht, grof, 1 stengel erbij (24/6)
TTF	los aan de tros (10x), neusrut (8x), fijn (7x), puntvrucht (5x), bonkvrucht (3x), te fijn (2x), mooie kwaliteit (2x), stevig, plat, kant, bont, rommel
TTG	bont (9x), puntvrucht (3x), goudspikkels (2x), mooi, ruikt erg, zeer stevig, grijs, wankleurig, plat, los aan de tros, 3 planten weg (30/6 (2x), 5/7)
TTH	los aan de tros (17x), hol (11x), plat (8x), bonkvrucht (8x), slecht (7x), grof (5x), onkant (4x), bont (3x), kantig (3x), hokkig (2x), vreemde vorm (2x), puntvrucht (2x), iets ruw, ruw, vrij grof, bleek, lelijke kleur, lichte kleur, 1 stengel erbij (24/6), 7 planten weg (14/4, 17/4, 2/6, 9/6, 14/6, 22/6, 3/8)
TTJ	los aan de tros (13x), bont (5x), bonkvrucht (2x), mooie tomaat, iets plat, puntvrucht, goudspikkels, plukken makkelijk, 3 planten weg (9/6(2x), 20/7)
TTK	bonkvrucht (7x), grijs (4x), bont (3x), goudspikkels (3x), puntvrucht (2x), grote kroon, grof, zwelscheurtjes, botrytisplant
TTL	goudspikkels (4x), geurig (2x), grijs (2x), kroon oud, 2 planten weg (23/5, 15/7), dubbele plant weg (5/7)

De proefnemers hebben op de oogstlijsten geturft of vruchten in positieve of negatieve zin naar voren kwamen.

	Vorm		Zwelscheuren		Kroonverlies		Uniformiteit		
	slecht	goed	veel	geen	veel	geen	niet	wel	
TTA	12	6	6		3	2	6	7	
TTB	8	5			1	2	3	12	
TTC		29				2	2	22	
TTD	2	56	3		1		3	43	
TTE	1	34	2					27	
TTF	13	2	4			2	5	6	
TTG	5	10	4		1	2	4	8	
TTH	248	3	4		3	2	8	11	
TTJ	8	13	2			2	1	13	
TTK	15	3	3				3	4	
TTL		9				2		12	

3.3 OVERZICHT HOUDBAARHEIDSGEGEVENS

Om de houdbaarheid van de rassen te toetsen is 7 maal product gehaald. Voordat de tomaten werden ingezet, gingen de vruchten door een transportsimulator. Hierna werden ze ingezet bij 20°C en een relatieve luchtvochtigheid van 80%. Voor tussentype tomaat werden tot 28 vruchten per monster ingezet, met de kroontjes naar boven. Het aantal vruchten zonder kroontje werd genoteerd. Drie maal per week werden alle tomaten handmatig beoordeeld op rijpheid (stevigheid) en tevens werd gekeken of er rotte vruchten aanwezig waren. Te zachte en rotte vruchten werden verwijderd. Het aantal en de datum van verwijdering werd genoteerd. Binnen vijf dagen na het inzetten werden de vruchten beoordeeld op het aanwezig zijn van goudspikkels en zwelscheurtjes. De beoordeling van de tomaten ging door totdat alle vruchten verwijderd waren.

Aan de hand van de verzamelde gegevens werd de houdbaarheid berekend. Tevens werd het aantal rotte en kroonloze vruchten en vruchten met zwelscheurtjes en/ of goudspikkels berekend. De data werd middels variantieanalyse verwerkt. De resultaten werden vervolgens weergegeven in een gewogen gemiddelde per ras voorzien van de Lsd 5%.

DAGEN HOUDBAAR – TOT TE ZACHT

Bedrijf	B7	B2	B3	B1	B4	B8	B6	Gem.
Inzet	27-3-00	3-4-00	11-4-00	17-4-00	28-4-00	26-6-00	28-6-00	
Ras								
TTA	23.0	30.5	36.7	39.5	23.8	33.5	32.3	31.6
TTB	16.6	16.4	22.2	27.2	25.8	30.5	25.1	23.6
TTC	12.8	18.7	15.2	21.0	20.7	25.1	22.4	20.2
TTD	17.2	20.8	15.9	26.8	20.9	22.0	23.1	21.3
TTE	17.9	20.5	16.9	25.0	21.7	22.0	21.1	20.9
TTF	24.6	23.5	29.6	28.7	27.6	30.4	32.3	28.3
TTG	22.6	27.1	26.7	37.2	30.1	32.1	30.3	29.6
TTH	18.9	17.0	20.2	25.5	26.0	21.8	23.8	21.6
TTJ	16.8	19.4	22.9	29.9	25.4	20.3	20.3	21.5
TTK	17.7	22.1	19.9	29.6	17.2	20.7	22.0	21.4
TTL	16.3	18.8	18.4	24.8	26.8	19.6	19.4	20.2
Gem	18.6	21.3	22.2	28.7	24.2	25.3	24.7	23.6
Lsd 5%								2.0 i

DAGEN HOUDBAAR – TOT TE ZACHT EN ROT

Bedrijf	B7	B2	B3	B1	B4	B8	B6	Gem.
Ras								
TTA	23.0	30.5	36.7	39.5	23.8	33.2	32.3	31.5
TTB	16.6	16.4	22.2	27.2	25.8	30.5	25.3	23.6
TTC	12.8	18.7	15.1	21.0	20.7	25.3	22.6	20.3
TTD	17.2	20.6	15.9	27.4	20.9	22.1	23.5	21.4
TTE	17.9	20.3	16.9	26.3	21.7	22.3	21.4	21.1
TTF	24.6	22.8	28.4	28.8	27.6	30.0	32.0	27.9
TTG	22.6	25.9	27.2	37.8	30.1	32.0	30.0	29.3
TTH	18.8	17.0	20.2	25.9	26.0	22.1	23.9	21.7
TTJ	16.8	19.4	23.2	29.9	25.4	20.3	20.3	21.5
TTK	17.7	22.1	19.9	29.6	17.2	20.7	22.2	21.4
TTL	16.3	18.8	18.4	24.8	26.8	19.5	19.4	20.1
Gem.	18.6	21.1	22.2	28.9	24.2	25.3	24.8	23.6
Lsd 5%								1.8 i

TOTAAL % ROTTE VRUCHTEN

Bedrijf	B7	B2	B3	B1	B4	B8	B6	Gem.	Gem.
Ras									
TTA	0.0	0.0	3.6	0.0	0.0	9.0	0.0	2.1	
TTB	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	3.5	0.7	
TTC	0.0	0.0	3.6	0.0	0.0	5.3	3.6	2.1	
TTD	0.0	2.2	0.0	7.1	0.0	1.8	14.3	4.4	
TTE	0.0	1.9	0.0	14.3	0.0	5.3	5.3	3.9	
TTF	0.0	5.9	7.1	3.6	0.0	12.5	12.6	7.3	
TTG	0.0	8.4	7.1	7.1	0.0	1.8	1.8	3.8	
TTH	3.6	0.0	0.0	3.6	0.0	14.3	13.0	6.2	
TTJ	0.0	0.0	3.6	0.0	4.2	0.0	0.0	0.8	
TTK	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2.1	0.4	
TTL	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	3.5	0.0	0.7	
Gem.	0.3	1.7	2.3	3.2	0.4	4.9	5.1	3.0	
Lsd 5%									N.S.

% ROTTE VRUCHTEN NA 14 DAGEN

Bedrijf	B7	B2	B3	B1	B4	B8	B6	Gem.
Ras								
TTA	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
TTB	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
TTC	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
TTD	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
TTE	0.0	1.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4
TTF	0.0	3.0	0.0	0.0	0.0	3.6	0.0	1.3
TTG	0.0	5.5	0.0	0.0	0.0	0.0	1.8	1.5
TTH	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	3.6	1.8	1.1
TTJ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
TTK	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
TTL	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.8	0.0	0.4
Gem.	0.0	0.9	0.0	0.0	0.0	0.8	0.3	0.4
Lsd 5%								NS

% KROONLOZE VRUCHTEN

Bedrijf	B7	B2	B3	B1	B4	B8	B6	Gem.
Ras								
TTA	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	10.7	0.0	2.1
TTB	4.3	10.6	3.8	0.0	10.7	17.9	7.8	9.1
TTC	3.6	6.5	0.0	0.0	0.0	27.3	12.5	9.6
TTD	7.1	0.0	0.0	0.0	16.0	37.5	0.0	9.8
TTE	0.0	3.7	3.6	0.0	0.0	12.5	7.1	5.0
TTF	0.0	0.0	0.0	0.0	10.0	5.3	5.5	3.2
TTG	0.0	2.8	0.0	0.0	0.0	8.9	0.0	2.3
TTH	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	5.3	5.8	2.2
TTJ	3.6	0.0	0.0	0.0	0.0	7.1	2.1	2.2
TTK	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	6.0	2.1	1.6
TTL	3.6	2.4	0.0	0.0	8.3	10.7	5.3	4.9
Gem	2.0	2.4	0.7	0.0	4.1	13.6	4.4	4.7
Lsd 5%								4.5

% VRUCHTEN MET ZWELSCHEUREN

Bedrijf	B7	B2	B3	B1	B4	B8	B6	Gem.
Ras								
TTA	7.1	0.0	3.6	0.0	29.4	21.4	1.9	8.7
TTB	8.7	26.1	23.1	0.0	92.9	37.5	21.4	29.5
TTC	14.3	12.9	7.1	0.0	15.4	5.5	5.3	8.4
TTD	17.9	39.6	39.3	0.0	80.0	46.5	28.6	36.6
TTE	8.7	10.9	17.9	0.0	18.8	34.0	16.1	16.7
TTF	3.6	20.6	17.9	0.0	60.0	0.0	1.9	12.6
TTG	7.1	5.5	10.7	0.0	67.9	5.3	0.0	10.8
TTH	0.0	2.6	0.0	0.0	17.9	5.3	6.8	4.7
TTJ	7.1	7.2	10.7	3.6	70.8	16.1	2.1	14.3
TTK	3.6	0.0	3.6	0.0	60.7	28.9	24.7	17.5
TTL	7.1	0.0	5.0	0.0	29.2	32.1	16.6	13.9
Gem	7.7	11.4	12.6	0.3	49.4	21.2	11.4	15.8
Lsd 5%								9.3

% VRUCHTEN MET GOUDSPIKKELS

Bedrijf	B7	B2	B3	B1	B4	B8	B6	Gem.
Ras								
TTA	28.6	13.4	21.4	21.4	35.3	26.8	42.2	27.1
TTB	82.6	22.2	53.8	50.0	14.3	42.8	66.8	46.4
TTC	75.0	6.2	7.1	7.1	15.4	58.5	85.7	40.5
TTD	64.3	47.1	50.0	10.7	20.0	55.3	87.5	52.5
TTE	65.2	33.8	28.6	39.3	25.0	58.9	75.0	49.4
TTF	3.6	0.0	0.0	0.0	0.0	7.2	18.1	5.4
TTG	46.4	25.0	42.9	32.1	42.9	23.2	57.1	37.5
TTH	28.6	7.9	3.7	3.6	0.0	26.8	48.2	20.2
TTJ	25.0	7.2	3.6	10.7	16.7	44.6	70.2	30.0
TTK	75.0	16.3	25.0	17.9	10.7	73.2	82.6	47.3
TTL	82.1	30.0	60.0	46.4	45.8	64.3	73.9	57.1
Gem	52.4	19.0	26.9	21.7	20.6	43.8	64.3	37.6
Lsd 5%								13.4

3.4 OVERZICHT LENGTEMETINGEN

Bij drie bedrijven is de lengte van de rassen gemeten (in centimeters).

GEWASLENGTE (= bovenkant pot t/m kop)

Bedrijf	B2	B6	B7	Gem.
ras				
TTA	594.1	588.5	712.5	631.7
TTB	634.8	631.9	756.0	674.2
TTC	643.1	624.7	734.1	667.3
TTD	657.8	641.6	803.0	700.8
TTE	657.1	625.4	771.9	684.8
TTF	757.4	640.1	837.2	744.9
TTG	648.8	624.3	759.1	677.4
TTH	603.9	591.2	712.9	636.0
TTJ	617.4	607.2	762.3	662.3
TTK	637.0	600.0	709.4	648.8
TTL	658.8	610.6	729.8	666.4
Gem.	646.4	616.9	753.5	672.2
L.s.d. 5 %				30.6

3.5 OVERZICHT SMAAKPROEF

Het smaakonderzoek is op drie data uitgevoerd met de gehele serie rassen. Na oogst werd het product één week op het PBG bewaard bij 20°C en 80% RV. Op de proefdag werden de monsters gewaardeerd door een consumentenpanel bestaande uit 35 personen.

Elke proever kreeg per monster stukjes aangeboden, afkomstig van verschillende vruchten. De proevers beoordeelden op aangenaamheid en kenden per monster een waardering van 0-100 op en lijnschaal toe. Bij de verschillende monsters konden tevens opmerkingen worden geplaatst.

De uit het smaakonderzoek verkregen data zijn middels variantieanalyse verwerkt. De resultaten zijn vervolgens weergegeven in een gewogen gemiddelde per monster voorzien van de Lsd 5%.

3.5.1 Gegevens smaakonderzoek

SMAAK (op een schaal van 0 – 100)

datum	03/04/00	01/05/00	13/06/00	Gem.
bedr	B8	B4	B2	
TTA	47.5	52.1	47.4	49.0
TTB	48.1	53.5	46.7	49.4
TTC	52.1	51.3	53.2	52.2
TTD	49.6	56.1	53.1	52.9
TTE	45.9	52.1	45.7	47.9
TTF	51.5	55.6	53.7	53.6
TTG	51.8	53.2	51.5	52.2
TTH	48.9	56.6	54.1	53.2
TTJ	54.7	55.2	52.0	54.0
TTK	55.1	58.7	54.5	56.1
TTL	45.5	49.5	45.3	46.8
Gem.	50.1	54.0	50.7	51.6
Lsd 5%	5.4	5.3	6.5	2.9

3.5.2 Opmerkingen gemaakt tijdens het smaakonderzoek

datum smaakproef: 3 april 2000

Code	Opmerkingen
TTA	hard (14x), taaie schil (6x), zuur (6x), weinig smaak (5x), knapperig (3x), fris (2x), waterig (2x), smaak positief (2x)
TTB	zacht (8x), zuur (7x), melig (6x), weinig smaak (3x), smaak negatief (3x), smaak positief (2x), te rijp (2x)
TTC	zacht (7x), zuur (7x), taaie schil (6x), weinig smaak (4x), sappig (3x), waterig (2x), melig (2x), stug (2x)
TTD	zuur (8x), zacht (7x), melig (6x), klef (2x), sappig (4x), smaak positief (4x), smaak negatief (2x), taaie schil (3x), waterig (2x)
TTE	melig (13x), klef (2x), weinig smaak (7x), zacht (7x), zuur (3x), smaak positief (2x), smaak negatief (2x), sappig (2x), waterig (2x)
TTF	hard (9x), taaie schil (7x), zuur (7x), zacht (4x), smaak positief (4x), sappig (3x), melig (3x), weinig smaak (2x), kruidig (2x)
TTG	hard (13x), weinig smaak (9x), melig (5x), zuur (4x), smaak positief (3x), smaak negatief (1x), taai (2x), fris (2x)
TTH	zuur (8x), zacht (7x), melig (6x), klef (2x), sappig (5x), weinig smaak (5x), taaie schil (4x), waterig (3x)
TTJ	zuur (11x), zacht (9x), sappig (5x), taaie schil (3x), melig (2x), klef (2x), smaak positief (3x), smaak negatief (2x)
TTK	zuur (7x), hard (5x), sappig (5x), melig (4x), smaak positief (3x), weinig smaak (2x), zacht (2x)
TTL	zacht (7x), melig (5x), klef (2x), weinig smaak (5x), sappig (2x), waterig (2x), smaak positief (2x), smaak negatief (2x)

datum smaakproef: 1 mei 2000

Code	Opmerkingen
TTA	Melig (4x), taaie schil (3x), bijmaak (3x), flauw (2x), weinig smaak (2x)
TTB	Zuur (6x), melig (4x), taaie schil (3x), zacht, (2x), smaak negatief (2x)
TTC	Melig (5x), taaie schil (3x), weinig smaak (3x), flauw (2x), hard (2x), zuur (2x), bijmaak (2x, vreemd en pittig)
TTD	Zuur (4x), smaak positief (2x), zacht (2x), melig (2x)
TTE	Zuur (3x), taaie schil (3x), stevig (3x), melig (2x), waterig (2x), flauw (2x), bijmaak (2x, grondsmaak en kroontjessmaak)
TTF	Zuur (8x), taaie schil (6x), smaak positief (4x), hard (4x), knapperig (2x), fris (2x), veel smaak (2x)

TTG Stevig (11x), zuur (4x), melig (2x), taaie schil (2x), weinig smaak (2x), flauw (2x)

~~TTH Zuur (6x), zoet (2x), taaie schil (2x)~~

TTJ Zuur (9x), sappig (4x), fris (2x)

TTK Zuur (5x), sappig (3x), smaak positief (2x), zacht (2x)

TTL Melig (3x), taaie schil (3x), waterig (3x), flauw (3x), smaak positief (2x), zuur (2x)

datum smaakproef: 13 juni 2000

Code Opmerkingen

~~TTA Stevig (10x), melig (5x), zuur (5x), taaie schil (3x), weinig smaak (2x), flauw (2x)~~

TTB Zacht (8x), taaie schil (6x), zuur (5x), melig (4x, waarvan 2x klef), flauw (3x), weinig smaak (2x), smaak positief (2x), smaak negatief (2x)

TTC Taaie schil (10x), stevig (4x), smaak positief (3x), sappig (3x), melig (2x), zacht (2x), zoet (2x), zuur (2x), flauw (2x), fris (2x)

TTD Zuur (6x), zacht (4x), melig (3x), sappig (2x), taaie schil (2x), waterig (2x), flauw (2x), veel smaak (2x)

TTE Zacht (6x), melig (6x), taaie schil (3x), waterig (3x), weinig smaak (3x), flauw (2x)

~~TTF Taaie schil (10x), zuur (6x), stevig (5x), smaak positief (4x), zacht (2x), sappig (2x)~~

TTG Hard (12x), zuur (5x), flauw (4x), taaie schil (3x), zacht (2x), onrijp (2x), rinzig (2x)

~~TTH Zuur (8x), taaie schil (4x), zacht (3x), smaak positief (3x), stevig (2x), melig (2x), zoet (2x), weinig smaak (2x)~~

TTJ Sappig (5x), zuur (5x), taaie schil (4x), smaak positief (3x), melig (3x), weinig smaak (2x), onrijp (2x)

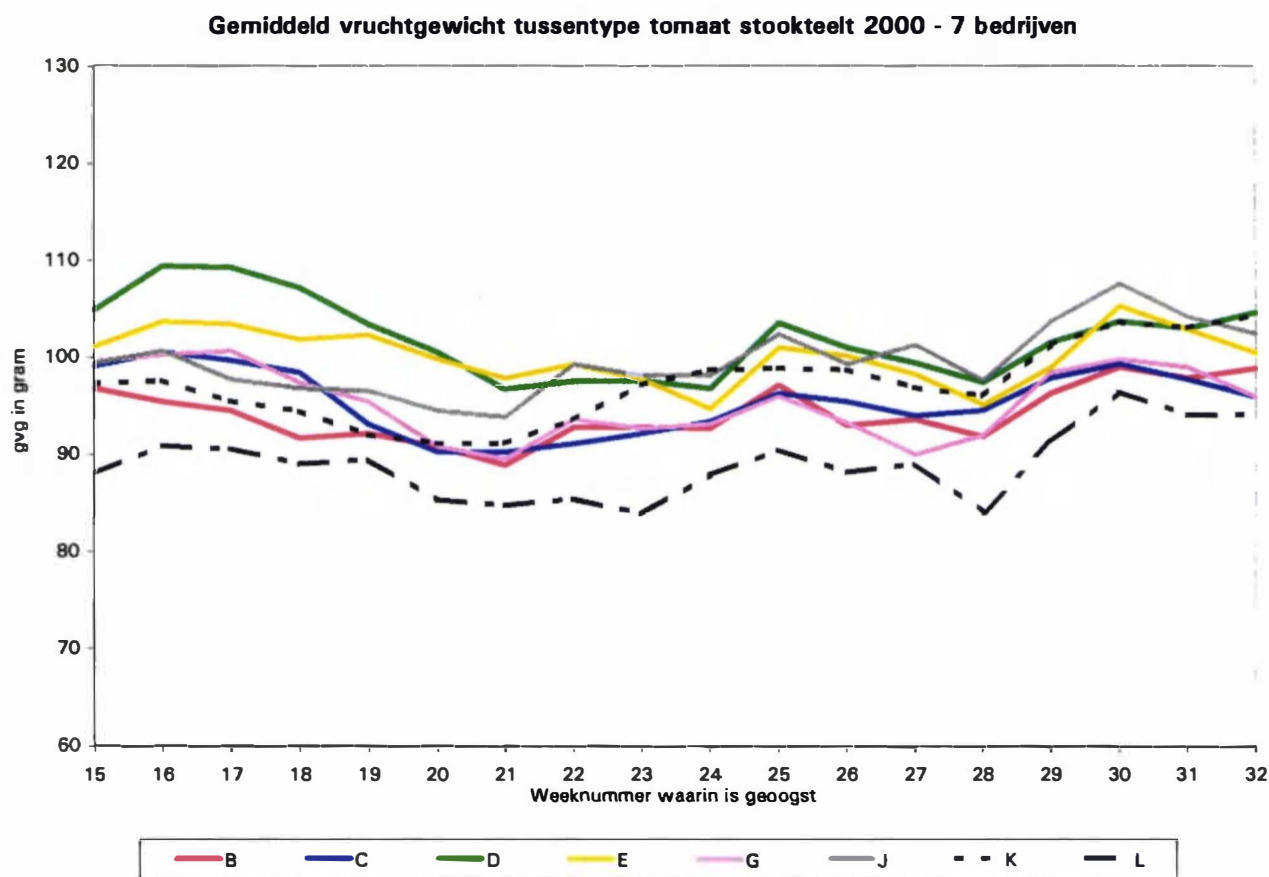
TTK Zuur (5x), taaie schil (3x), sappig (3x), zoet (3x), flauw (3x), smaak positief (3x), weinig smaak (2x), stevig (2x)

TTL Taaie schil (5x), zacht (4x), melig (4x), flauw (4x), sappig (3x), stevig (2x), zuur (2x), weinig smaak (2x)

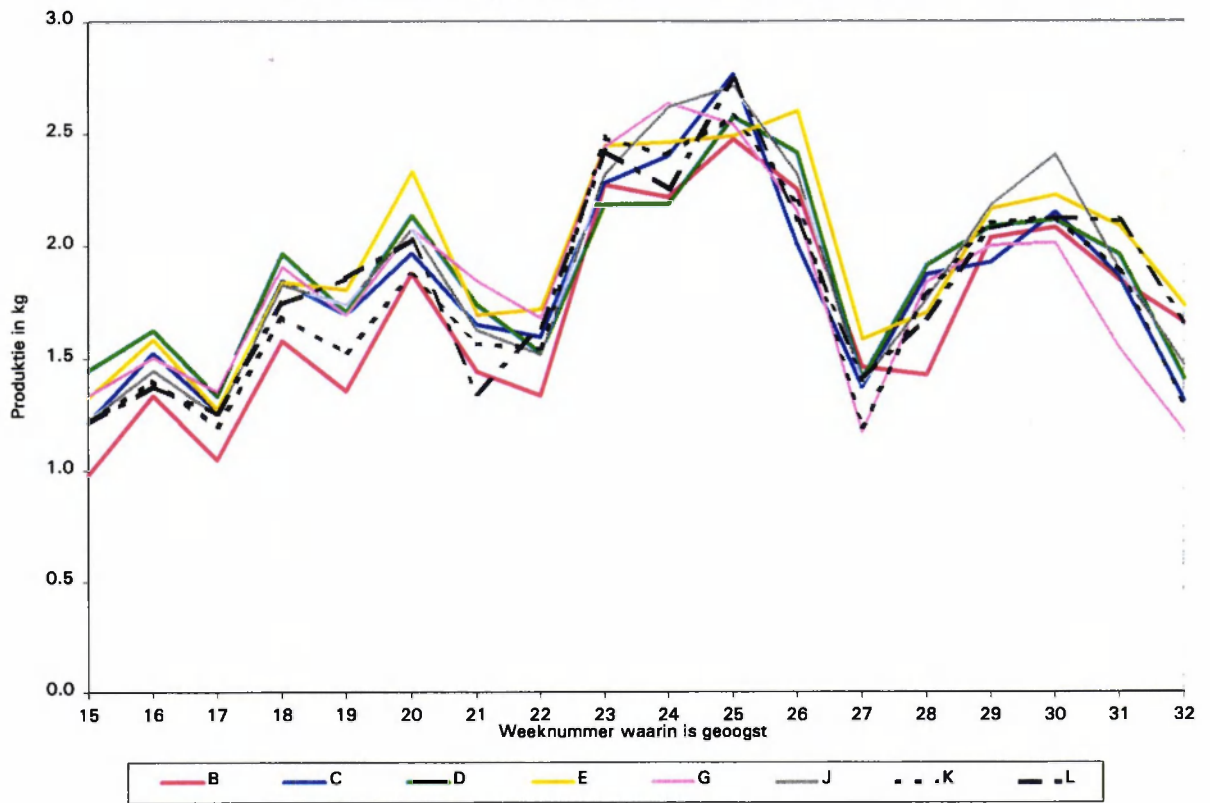
4. PRODUCTIE GRAFISCH WEERGEGEVEN

Tijdens de eindbespreking gebruikswaardeonderzoek 1997/1998 werd gevraagd productiecijfers grafisch weer te geven. Bepaalde productie-eigenschappen zijn immers vaak duidelijker in grafieken af te lezen dan in tabellen.

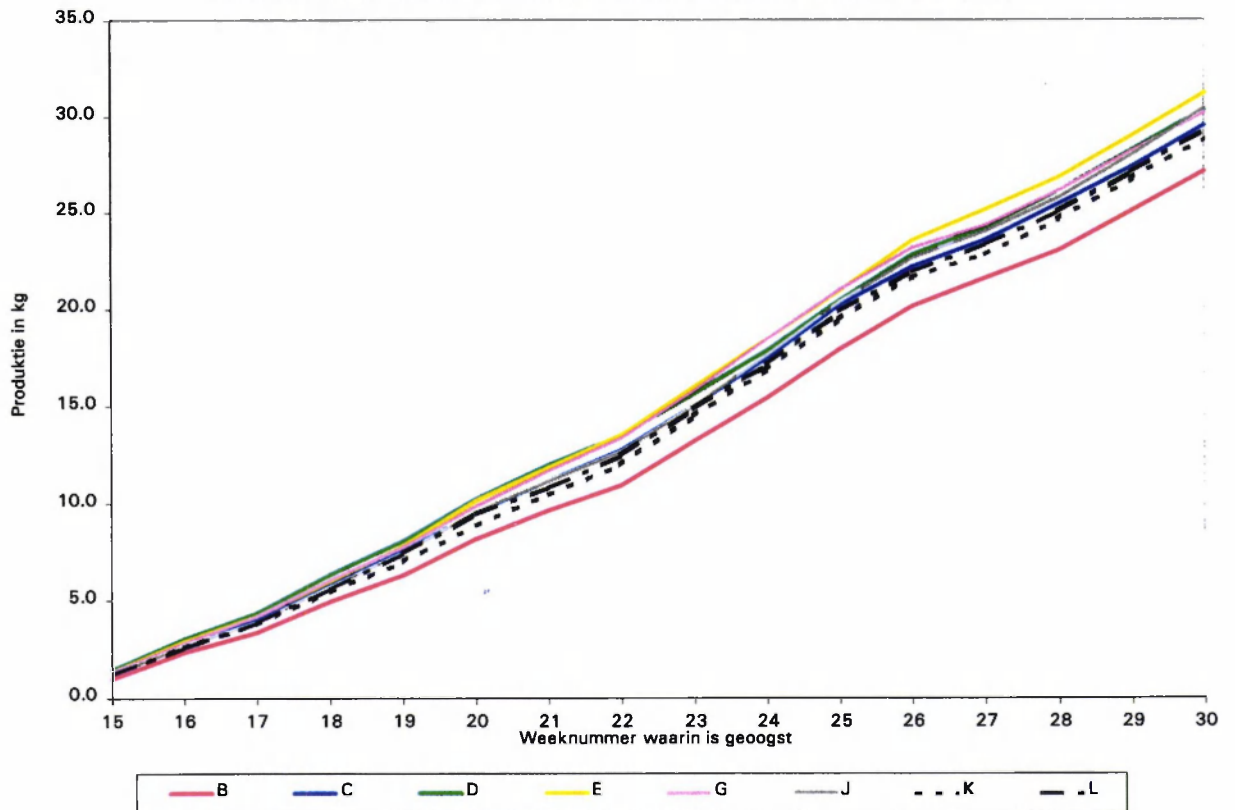
Om hieraan tegemoet te komen is in de volgende grafieken het gemiddeld vruchtgewicht (klasse 1 en 2) en de productie af te lezen. Hierbij zijn alle proefplaatsen meegenomen die elke week in het weergegeven traject hebben geoogst. De grafiek is bedoeld als ondersteuning van de tabellen. De rasbeschrijving zoals ze in de vakbladen worden gepubliceerd, zijn gebaseerd op de cijfers uit de tabellen.

Productie tussentype tomaat stookteelt 2000 - 7 bedrijven

Cumulatieve productie tussentype tomaat stookteelt 2000 - 7 bedrijven

5. RASBESCHRIJVINGEN

De resultaten zoals weergegeven in de vorige hoofdstukken worden hieronder vertaald naar een beschrijving per ras. Deze beschrijvingen vormen de basis van de publicatie in het vakblad. De rasbeschrijvingen zijn opgesteld in overleg met de beoordelingscommissie.

TTA teruggetrokken

TTB / 18234 (Novartis) begint met een goede vruchtvorm, die in de zomer zelfs prima is. De vruchtkleur is eerst goed, later worden er wat minder hoge cijfers uitgedeeld, zodat het uiteindelijke oordeel redelijk is. De cijfers voor de stevigheid liggen de gehele teelt rond het gemiddelde, en zijn dus geen probleem. Ook wat uniformiteit betreft is dit ras een middenmoter. Het zal dan ook geen verrassing zijn, dat de gebruikswaardecijfers zich ook in de buurt van het gemiddelde bevinden. De groeikracht valt wat tegen. De cijfers voor gewasopbouw en - indruk zijn bepaald niet hoog. De gewaslengte is gemiddeld.

Over het productieniveau kunnen we kort zijn: dat is laag. Het ras is niet de grofste van de beproefde rassen. De houdbaarheid is vrij goed, wel komen er tijdens het bewaartraject wat goudspikkels, zwelscheuren en kroonloze vruchten voor. De smaak had wat beter mogen zijn.

TTC / E 20.30750 (Enza) produceert in het begin prima gevormde vruchten, later is de vorm goed. De kleur wordt als goed beoordeeld. In het begin van het seizoen zijn de tomaten zeer uniform, later zijn ze dat wat minder, maar niet dusdanig dat dit een probleem zou zijn. De gebruikswaardecijfers zijn fraai. Groeikracht is bij dit ras ruim voldoende aanwezig. Over de opbouw van gewas waren de telers vrij goed te spreken. De lengte van het gewas ligt het proefgemiddelde. Het ras produceert goed en de vruchten zijn voldoende grof. Er komt soms een klasse 2 vrucht voor. De houdbaarheid van de tomaten is wat aan de krappe kant. Er willen nog wel eens vruchten met goudspikkels en/of zonder kroon voorkomen. De smaak zal geen problemen opleveren.

TTD / DRW 5663 (De Ruiter) begint in het voorjaar met goede vruchtvorm, in de zomer is de vorm vrij goed. Hetzelfde geldt voor de kleur, eerst goed en later vrij goed. Over de stevigheid geen op of aanmerkingen. De uniformiteit van de vruchten is vrij goed. De gebruikswaardecijfers variëren door de teelt heen van vrij goed tot goed. De groeikracht is voldoende en de gewasopbouw werd door het seizoen heen vrij goed beoordeeld. Ook werd een aantal malen cijfers voor de gewasindruk gegeven, die waren minder goed. Het gewas is vrij lang. De productie is hoog en de vruchten zijn grof. De houdbaarheid is redelijk, wel werden tijdens de controles nogal wat vruchten met zwelscheuren en goudspikkels en enkele zonder kroon waargenomen. Het smaakpanel had geen moeite met de smaak van dit ras.

TTE / DRW 6081 (De Ruiter) heeft vroeg in het jaar een vrij goede vorm, later is de vorm goed. Voor de kleur werden alleen maar positieve cijfers uitgedeeld. De tomaten waren goed stevig. De uniformiteit van dit ras werd goed gewaardeerd. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de gebruikswaardecijfers zich op een vrij hoog niveau bevinden. De groeikracht is voldoende en voor de opbouw en indruk van het gewas werden de betere cijfers uitgedeeld. Het gewas is vrij lang. Binnen

de beproefde rassen is er geen ras wat zoveel produceerde. Het gemiddeld vruchtgewicht heeft ongeveer het niveau wat voor een tussentype gewenst is. De houdbaarheid is redelijk, er werden tijdens het bewaren goud spikkels geconstateerd. De smaak valt tegen.

TTF teruggetrokken

TTG / 74-31 RZ (Rijk Zwaan) heeft gedurende het jaar een vrij goede vorm. Bij de start van de oogst is de kleur goed, maar naar mate het seizoen vordert gaat de kleur onderuit. Er worden dan nogal eens opmerkingen geplaatst zoals bont of wankleurig. Een pré is de stevigheid. De uniformiteit van de vruchten laat niets te wensen over. In het begin is het gebruikswaardecijfer vrij goed, later, hetgeen ongetwijfeld met de kleur te maken zal hebben, zakt het cijfer wat weg. De groeikracht van dit ras valt wat tegen, zeker laat. Later in het seizoen valt de gewasindruk en opbouw niet helemaal mee. Het gewas is vrij lang. De productie is vrij goed en het gemiddeld vruchtgewicht ligt rond het proefgemiddelde. De houdbaarheid is prima, een enkele maal moet tijdens controles een rotte vrucht worden verwijderd. Het smaakniveau ligt net iets boven het gemiddelde.

TTH teruggetrokken

TTJ / Cheers (BS 5633, Bruinsma) heeft in de eerste oogstmaanden een matige vorm, na mei is de vorm goed. De kleur is in het begin goed, in de zomer komen de opmerkingen bont en wankleurig nogal eens voor, vandaar dat dan het kleurcijfer maar matig is. De stevigheid valt eerst wat tegen, later is die redelijk. Over de uniformiteit is men, zeker in de zomer, goed te spreken. Het gebruikswaardecijfer is vroeg redelijk, later is het cijfer goed. De groeikracht in het voorjaar is redelijk, later in de teelt gewoon goed. Over de gewasopbouw waren de proefnemers erg positief. Echter het ras heeft last van vallers. De gewaslengte is gemiddeld. De productie is vrij goed en de grofheid voldoet aan de gestelde eisen voor een tussentype. De houdbaarheid is redelijk. Wat smaak betreft is het ras een van de betere in de beproefde serie.

TTK / Aromata (Rijk Zwaan) begint met een wat matige vorm, die later in het seizoen redelijk is. De kleur wordt ongeacht wanneer er in het jaar beoordeeld werd als redelijk gekwalificeerd. De stevigheid is niet het sterkste punt van dit ras. In het voorjaar is de uniformiteit wat krap, in de zomer redelijk. De gebruikswaardecijfers duiken net iets onder het proefgemiddelde. Wat betreft groeikracht is dit ras een middenmoter. In het begin geldt dit ook voor de gewasopbouw, die later goed is. Het gewas is één van kortere binnen de serie. De productie is vrij goed, evenals de grofheid. Wat houdbaarheid betreft bevindt dit ras zich in de middenmoot. Wel werden goudspikkels geconstateerd. Het smaakpanel oordeelde meer dan positief over de smaak van dit ras.

TTL / Spranco (De Ruiters) krijgt vormcijfers die variëren van vrij goed tot goed. De vruchtkleur wordt door het teeltseizoen heen over het algemeen positief beoordeeld. De stevigheid is voldoende. De uniformiteit scoort vroeg net boven het gemiddelde, laat net er onder. In het voorjaar is het gebruikswaardecijfer goed, in de zomer vrij goed. De groeikracht is zeker naar de zomer ruim voldoende. Het gewas is van een type wat de proefnemers wel aanstaat, want de cijfers voor zowel gewasopbouw als gewasindruk zijn goed. Het gewas is niet kort en niet lang. De productie is vrij goed. Het gemiddeld vruchtgewicht van dit ras zou wat hoger mogen zijn. De houdbaarheid is aan de krappe kant en in het

waarnemingstraject werden nogal wat goudspikkels waargenomen. Of er nu in maand april, mei of juni werd geproefd het ras was steeds de minst smakende van de serie.

PBG Aalsmeer
Linnaeuslaan 2a
1431 JV Aalsmeer
Tel. 0297-352525

PBG Naaldwijk
Kruisbroekweg 5
Postbus 8
2670 AA Naaldwijk
Tel. 0174-636700

PBG Zuid-Nederland
Dr. Droesenweg 5
5964 NC Horst
Tel. 077-3978333

PBG Noord-Nederland
Gantel 12
7891 XA Klazienaveen
Tel. 0591-349191